

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۲/۱۴

پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۲/۲۸

طراحی مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی: یافته‌های یک مدل انتخاب ترکیبی مطالعه موردی (ارتش جمهوری اسلامی ایران)

احمدالله انگیزی قدس^۱

چکیده:

یکی از مهم‌ترین چالش‌های موجود در زمینه خط‌مشی‌های دفاعی که باعث شده اهداف تعیین‌شده در برنامه‌ها و خط‌مشی‌های کلان به طور کامل محقق نشود، مشخص نبودن حدود وظایف و اختیارات کارکنان، موازی‌کاری و دوباره‌کاری‌ها و عدم مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی است. در حال حاضر، مدل بومی در این زمینه، وجود ندارد؛ بنابراین طراحی این مدل امری ضروری است. این پژوهش، باهدف طراحی مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی انجام‌شده است. روش تحقیق از نظر هدف، کاربردی و داده‌ها به‌صورت آمیخته (کیفی - کمی) با رویکرد اکتشافی متوالی جمع‌آوری شد. در بخش کیفی بر اساس روش تحلیل تم، داده‌های موردنیاز با انجام ۳۰ مصاحبه نیمه‌ساختاریافته (شامل ۱۲ خبره دانشگاهی و ۱۸ فرمانده) که با استفاده از شیوه نمونه‌گیری نظری و گلوله برفی جمع‌آوری و تحلیل شد؛ و در بخش کمی، گردآوری داده‌ها به‌صورت میدانی بود که از فرماندهان، مدیران و کارشناسان ارتش جمهوری اسلامی ایران ابتدا به‌صورت تصادفی طبقه‌ای و سپس با فرمول کوکران تعداد ۳۸۴ تن انتخاب شدند. در ادامه داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS و معادلات ساختاری Amos مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد که مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی دارای ۴۰ مضمون پایه، ۱۶ مضمون سازمان‌دهنده و ۶ مضمون فراگیر است که می‌تواند به‌عنوان یک چارچوب نظری علمی و پایه برای ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: مدل، مشارکت، خط‌مشی، خط‌مشی‌های دفاعی، ارتش جمهوری اسلامی

ایران

مقدمه

مشارکت عمومی دارای پیشینه و قدمتی طولانی از یونان باستان در فرآیند تصمیم‌گیری‌های سیاسی به دموکراسی برمی‌گردد و بعدها مورد توجه تغییرات گسترده و مداوم بوده است (واگنر، وگت و کبست^۱، ۲۰۱۶: ۴۳۵). مشارکت عمومی در واقع از حدود دو دهه پیش وارد عصر جدیدی شده است. تغییرات گسترده و وسیع در حوزه‌های مختلف فناوری اطلاعات و ارتباطات، نوع ارتباط و تعاملات جوامع بشری اعم از افراد، سازمان‌ها و دولت‌ها را دگرگون کرده است. در این زمینه می‌توان به نقش گستره و حیاتی رسانه‌های اجتماعی از یک نقش سنتی یعنی تبدیل اینترنت مبتنی بر سیستم ذخیره‌سازی و بازیابی اطلاعات ارتباطی منفعل و غیرفعال به یک نقش نوین مبتنی بر یک بستر ارتباطی دوطرفه تعاملی، اشاره کرد (ویرتز، دیسر و بینکوسکا^۲، ۲۰۱۸: ۱). امروزه مشارکت در جوامع دموکراتیک و مدنی به صورتی نهادینه شده است که می‌توان از اصل برابری مردم به‌عنوان بنیادی‌ترین اندیشه زیرساز مشارکت در جهت تشریک‌مساعی افراد به‌منظور بهبود کیفیت زندگی در تمامی زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی یادکرد (مهرگان، فقیهی و میرسپاسی، ۱۳۹۷: ۲) و این در حالی است که مشارکت مردم در فضای جامعه را می‌توان مستلزم بودن یک نگاه فلسفه سیاسی بردبارانه و توسعه‌گرایانه از سوی دولت‌ها دانست به‌نحوی که به‌عنوان جزئی از یک راهبرد شهروندی جامع شامل پیگیری و لحاظ نمودن آن از طریق التزام فوری و نه مقید به امکانات خاص دولت‌ها به پذیرش تعهدات خویش، در احترام به حمایت و ایفای حق مشارکت به‌مثابه یکی از حق‌های بنیادین بشری مورد توجه قرار گیرد (قاری، ۱۳۹۷: ۴۴). این موضوع راهی برای عمیق‌تر کردن شیوه‌هایی که افراد عادی می‌توانند مشارکت مؤثر در خط‌مشی‌های عمومی که بر کیفیت زندگی آنان به طور مستقیم متأثر است در نظر گرفته شود. در واقع رویکرد فرصت‌های گاه‌گاهی برای رأی‌دهی، باید به نحوی به حالت اجازه‌دادن و تشویق شهروندان به مشارکت در تصمیماتی که بر آن‌ها اثر می‌گذارد تغییر یابد که می‌توان در بسیاری از نظام‌های نمایندگی این اجماع را شاهد بود (ایانلو و همکاران، ۲۰۱۹: ۲۱). در اسناد و برنامه‌های کلان و بالادستی کشور که در خط‌مشی‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در حوزه علم و فناوری آمده است، توجه به ساماندهی و انسجام‌بخشی نظام مدیریت علم، فناوری و نوآوری تأکید شده است به‌نحوی که

¹ Wagner, Vegeta and Kebst

² Wirtz, Disser and Binkuska

بیشترین موارد تأکید شده در حوزه‌های مدیریت دانش و پژوهش و انسجام‌بخشی در خط‌مشی‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی در حوزه علم و فناوری و ارتقاء مستمر شاخص‌ها و روزآمدسازی نقشه جامع علمی کشور با یک نگاه و توجه خاص به تحولات علمی و فنی در منطقه و جهان، همچنین ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری کشور به طور جامع و کارآمد مبتنی بر تقویت نظام‌های نظارت، ارزیابی، اعتبارسنجی و رتبه‌بندی در حوزه‌های خط‌مشی‌گذاری علم و فناوری است (علی‌پور، ۱۴۰۰). از طرفی از جمله راهبردهای کلان و ملی در نقشه جامع علمی کشور را می‌توان این‌گونه بیان داشت که اصلاح ساختارها و نهادهای علم و فناوری و انسجام بخشیدن به آن‌ها در مراحل خط‌مشی‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان نیازمند بازنگری، اصلاح، یکپارچه‌سازی، ساده‌سازی و به‌روزرسانی قوانین و مقررات نظام علم و فناوری کشور با رویکردهای اصلاح فرآیندها و ساختارهای نظارت و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری ملی و تعیین اسـتـانداردهای بومی در حوزه علم و فناوری است به‌نحوی که در چارچوب و محوریت نیازهای جامعه اعم از اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و مبتنی بر تعیین حدود مدیریت و مالکیت نهادهای مرتبط با حوزه علم و فناوری در راستای ساماندهی نظام تأمین مالی توسعه علم و فناوری، است (جمشیدی، ۱۴۰۰). با این حال، در حال حاضر در ایران شهروندان، کمتر در فرایند خط‌مشی‌گذاری عمومی نقش ایفا می‌کنند. به‌طوری که این کمبود به‌عنوان یک چالش و ضرورت تعامل سیستم خط‌مشی‌گذاری عمومی با شهروندان و جامعه مدنی به‌عنوان یک نیاز اساسی مطرح شده است (رودساز و همکاران، ۱۳۹۷: ۸۲). فرایند خط‌مشی‌گذاری با مراحل از قبیل شناخت و درک مسئله، طرح مسئله و تهیه و تدوین راه‌حل‌ها، قانونی کردن و مشروعیت بخشیدن به خط‌مشی، ابلاغ و اجرای خط‌مشی و ارزیابی خط‌مشی شناخته می‌شود (گرگی پو و همکاران، ۱۳۹۸: ۵۰). از طرفی نحوه وضع خط‌مشی در نهادها و دستگاه‌های مختلف دولتی، متفاوت است. تدوین هر خط‌مشی باید منطبق بر مدل، اصول و فرآیندهای خط‌مشی‌گذاری عمومی و الزامات و اقتضائات موردنیاز جوهره همان موضوع باشد. یکی از خط‌مشی‌های مهم عمومی، خط‌مشی‌ها دفاعی هر کشور است هرچند که این مقوله تا حال چندان که باید و شاید در محافل علمی و خط‌مشی‌گذاری ملی فراگیر نشده است و این در حالی است که نیروهای مسلح با داشتن انبوه منابع انسانی، امکانات، تخصص، دانش و حتی خلق نوآوری‌های می‌توانند به نیازهای پیچیده و در حال تغییر نیروهای مسلح پاسخ داده و شایستگی‌های نظامی خود را با شایستگی‌های خط‌مشی‌گذاری تلفیق نمایند. علیرغم بحث‌های زیادی که در این زمینه وجود دارد، پژوهش خاصی پیرامون الگوسازی

مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی صورت نگرفته است. از این‌رو، هدف این پژوهش ارائه مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی است. در نتیجه با توجه به اهمیت مشارکت کارکنان و هم‌پوشانی بین این نیروها با رویکرد ارتقاء مشارکت تنها بخشی از دستاوردهای آن است، پژوهش حاضر به دنبال آن است که ضمن شناسایی مؤلفه‌ها و ابعاد دخیل در مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی، الگویی پی‌ریزی کند تا موجبات کشف راه‌حل‌های جدید مشارکت، ارزش قائل شدن برای نظرات سایر کارکنان تأثیر گذار در خط‌مشی‌های دفاعی را فراهم کند. از این‌رو پرسش‌های تحقیق با توجه به هدف تحقیق به شرح زیر مطرح شده‌اند:

مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی چیست؟

ابعاد و مؤلفه‌های مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی کدامند؟

میزان اعتبار مدل ارائه‌شده برای ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی در چه حدی است؟

مبانی نظری پژوهش

ادبیات نظری:

خط‌مشی ۱:

با نگاهی به تعاریف مختلف از خط‌مشی در حالت کلی می‌توان گفت خط‌مشی عبارت است از خط سیر و راهی که انسان در پیشرو دارد (الوانی، ۱۳۹۵). در واقع با پیچیدگی‌های محیطی رو به فزونی نقش دولت‌ها و حکومت‌ها گسترش می‌یابد و بر نقش و اهمیت مقوله خط‌مشی‌گذاری بیش‌ازپیش پی برده و می‌توان گفت که بعد جدیدی در این حوزه و رشته مدیریت دولتی مطرح می‌شود که خط‌مشی‌گذاری عمومی نامیده می‌شود (قربانی زاده و همکاران، ۱۳۹۴). از طرفی خط‌مشی که با مجموعه‌ای از اقدام‌های به نسبت ثابت و هدفمند در قالب پرداختن به یک مسئله یا دغدغه که توسط یک فرد یا مجموعه‌ای از بازیگران اعم از رسمی یا غیررسمی دنبال می‌شود (اندرسون ۲، ۲۰۱۴). از این‌رو خط‌مشی فرآیندی است که طی

آن مسئله‌ای در عرصه عمومی شناسایی و در یک نظام پویا و هدفمند، در همه ابعاد و سطوح، اقدام به ارائه راه‌حل‌های مناسب برای آن و اجرا در بستر زمان و مکان می‌گردد تلقی می‌شود (ساباتیر ۱، ۱۹۹۱). با این شرایط و به‌طور کلی می‌توان گفت که خط‌مشی عمومی ۲ دربرگیرنده اجزایی است که اصطلاحاً هدف، محتوا و اثر نامیده می‌شود. منظور از هدف به مقصدی که خط‌مشی عمومی برای نیل به آن شکل گرفته است گفته می‌شود، محتوا نیز حاصل از انتخاب گزینه مطلوب در خط‌مشی به دست می‌آید و در نهایت اثر به پیامد و تغییراتی که از خط‌مشی متأثر شده است اطلاق می‌گردد دلالت دارد (الوانی و شریف‌زاده، ۱۳۹۱).

خط‌مشی‌های دفاعی ۳:

منظور از خط‌مشی‌های دفاعی در این مقاله، یک جهت‌گیری کلی است که چگونگی عمل نیروهای چهارگانه ارتش جمهوری اسلامی ایران و سازمان‌های وابسته در ارتش جمهوری اسلامی ایران را در شرایط خاصی در آینده نزدیک مشخص می‌کند.

مشارکت ۴:

میزان آگاهی و تمایل مردم برای دخالت و اثرگذاری بر خط‌مشی‌های عمومی، اداره امور عمومی و تعیین سرنوشت خود و کشور خود به‌صورت جمعی، را می‌توان به‌عنوان یکی از ساده‌ترین تعاریف عنوان شده از مشارکت عمومی برشمرده‌اند (دوئل ۵، ۲۰۱۵) و این در حالی است که برخی دیگر، مشارکت عمومی را تشکیل دادن کوشش‌های سازمان‌یافته برای افزایش کنترل بر منابع و نهادهای نظم‌دهنده در شرایط اجتماعی معین از سوی مردم، گروه‌ها و نهادهایی که تاکنون از حیطه اعمال چنین کنترلی محروم بوده‌اند، تعریف کرده‌اند. براین‌اساس، کلیه افراد جامعه و نهادهای مردمی فعال در سطح جامعه حق‌دارند در تصمیمات اثرگذار بر سرنوشت خود مشارکت داشته باشند. در همین راستا، انجمن بین‌المللی مشارکت عمومی، مشارکت عمومی را درگیری افرادی که تحت‌تأثیر تصمیمات قرار می‌گیرند، در فرایند

Sabatier ۱

Public policy ۲

Defense policies ۳

participation ۴

dual ۵

تصمیم‌گیری تعریف کرده است که این مشارکت می‌تواند در سطح ارائه مشاوره، درگیر شدن و مشارکت مستقیم افراد، ارائه گردد (دوئل، ۲۰۱۵). در واقع مشارکت به‌عنوان کاتالیزور تغییر اجتماعی که روزبه‌روز بر اهمیت و نقش آن تأکید می‌شود به‌عنوان مکانیزم مؤثر در برنامه‌ریزی‌های عمومی و کاهش ریسک تقویت اثر برنامه‌های ملی در آینده است (ایوانس و همکاران ۱، ۲۰۱۹: ۲). در واقع یکی از کلیدی‌ترین پایه‌های حکمرانی خوب میزان مشارکت مردم در امور جامعه به شمار می‌رود که می‌تواند به‌صورت‌های مختلف اعم از مستقیم و غیرمستقیم صورت گیرد. با این شرایط نمی‌توان همیشه انتظار داشت تمامی نظرات موجود در نظام خط‌مشی‌گذاری عمومی به علت محدودیت‌های گسترده و شرایط فنی مدنظر قرار گیرد، بلکه منظور اشاره به آزادی بیان و تنوع دیدگاه‌ها و سازمان‌دهی یک جامعه مدنی دارد (حشمت‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۵).

پیشینه پژوهش:

تاکنون پژوهش‌های متعددی در زمینه خط‌مشی‌گذاری عمومی، مشارکت کارکنان، همچنین عوامل مؤثر بر ارتقاء مشارکت کارکنان و پیامدهای آن انجام شده است که برخی از آن‌ها جدول ۱ مرور شده است.

جدول (۱) خلاصه‌ای از پیشینه پژوهش

ردیف	پژوهشگر	عنوان	یافته‌های پژوهش
۱	رضان‌پور و همکاران (۱۳۹۸)	ارائه الگوی عوامل مؤثر بر مشارکت نخبگان در فرایند تدوین خط‌مشی‌های عمومی نظام جمهوری اسلامی ایران	در بین عوامل احصا شده می‌توان به تأثیرگذارترین عامل (ایجاد شبکه‌های آموزشی و پژوهشی و فناوری بین دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و سازمان‌های اجرایی کشور) و در سطح ملی تأثیرپذیرترین عامل (اصلاح رفتار سیاسی - اجتماعی) اشاره کرد.
۲	سلیمانی و همکاران (۱۳۹۸)	الگوی اقتضایی شناسایی مسائل عمومی در فرایند خط‌مشی‌گذاری	مسائل عمومی شناسایی شده در ایران شامل: ۱- بازیگران دولتی (دولت، مجلس شورای اسلامی و افراد و نهادهای قانون اساسی)، ۲-

<p>بازیگران غیردولتی (گروه‌های ذی‌نفع و گروه‌های ذی‌نفوذ)، ۳- حساسیت موضوع، ۴- قلمرو موضوع، ۵- مقطع زمانی وقوع رویداد و ۶- هزینه ایجادشده است.</p>	<p>ایران با تأکید بر عوامل پیشران</p>	
<p>نتایج پژوهش نشان داده است هر پنج شاخص شامل: ۱- گستره، ۲- فوریت، ۳- تسهیلگری حل سایر مشکلات عمومی، ۴- شدت و ۵- تأثیرگذاری بر رعایت ارزش‌های اجتماعی. از اولویت شایان توجهی برخوردار بوده است.</p>	<p>شاخص‌های اولویت‌بندی عادلانه مسائل عمومی</p>	<p>۳ پورعزت و همکاران (۱۳۹۸)</p>
<p>سطوح مشارکت ذی‌نفعان: ۱- عوامل بسترساز مشارکت ذی‌نفعان، ۲- شرایط تعامل با ذی‌نفعان، ۳- عوامل اثرگذاری ذی‌نفعان، ۴- شرایط عملیاتی مشارکت ذی‌نفعان و ۵- نتایج و پیامدهای مشارکت ذی‌نفعان به دست آمد.</p>	<p>ارائه مدل مشارکت ذی‌نفعان در خط‌مشی‌گذاری عمومی در سازمان غذا و داروی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی</p>	<p>۴ شیخ بگلو و همکاران (۱۳۹۹)</p>
<p>نتایج پژوهش منجر به چهار سناریوی دموکراسی تفاهمی، دموکراسی اکثریتی، اقتدارگرایی انتخاباتی شده است</p>	<p>سناریوهای آینده مشارکت عمومی در خط‌مشی‌گذاری ایران</p>	<p>۵ قربانی زاده و همکاران (۱۴۰۰)</p>
<p>نظر به اینکه ذینفعان مانند پلی برای قرار گرفتن جریان مسائل در دستور کار خط مشی عمل می‌کنند و در شرایط فعلی خلاء و فضای خالی حضور ذینفعان وجود دارد.</p>	<p>مشارکت ذینفعان در دستور کار خط مشی عمومی کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی</p>	<p>۶ دشت بزرگی و همکاران (۱۴۰۱)</p>
<p>نتایج نشان داد که عوامل تسهیل گر و بازدارنده آن شامل: ساختار سازمانی، فرایندهای تصمیم‌گیری، شبکه سازی ارتباطی، جهت‌گیری مدیران و سیاست‌گذاران، رویکردها به تأمین مالی، فرایندهای تقسیم سهام منصفانه می‌باشد که این عوامل تعیین‌کننده فرایند مشارکت شامل شناسایی ذینفعان، تجزیه و تحلیل ذینفعان، اولویت‌بندی ذینفعان، تعریف راهبردهای مشارکت ذینفعان، پایش ذینفعان هستند.</p>	<p>طراحی الگوی مشارکت ذینفعان در توسعه کارآفرینی دانشگاهی در ایران (مورد مطالعه: دانشگاه آزاد اسلامی)</p>	<p>۷ نوروزی و همکاران (۱۴۰۱)</p>

<p>سازمان های مردم نهاد در مشارکت شهروندان در مدیریت شهری می تواند نقش حائز اهمیت و در خور توجهی داشته باشند. بارهای عاملی روی مسیرهای به دست آمده، نشان داد که الگوی مورد نظر از اعتبار و روایی قابل قبولی برخوردار بود و مقدار بارهای عاملی تمام مسیرها بیش از ۰/۷ نشان داد؛ بنابراین سمن ها برای ارتقاء مشارکت شهروندان در مدیریت شهری می توانند در ابعاد مختلف نقش های مهم ایفا کنند.</p>	<p>تدوین الگوی مشارکت سازمان های مردم نهاد در نظام مدیریت شهری (نمونه موردی: کلان شهر تهران)</p>	<p>۸ رحیم زاده و همکاران (۱۴۰۱)</p>
<p>یافته های پژوهش نشان داد که همبستگی بین دو متغیر سرمایه اجتماعی با مشارکت سیاسی بر مبنای ضریب همبستگی پیرسون با $(r=0.195)$ و $(sig=0.000)$، و بین جامعه پذیری سیاسی با مشارکت سیاسی نیز $(r=0.344)$ و $(sig=0.000)$، مورد تأیید قرار گرفت.</p>	<p>تبیین رابطه جامعه پذیری سیاسی و سرمایه اجتماعی با مشارکت سیاسی شهروندان (مطالعه موردی: شهروندان شهرستان های کاشان و آران و بیدگل)</p>	<p>۹ محمدزاده راوندی و همکاران (۱۴۰۱)</p>
<p>نتایج موید این بود که بین متغیر تعهد اجتماعی (۳۵ / ۰) و ابعاد آن یعنی رعایت داوطلبانه هنجارها (۴۳ / ۰)، درونی شدن ارزش ها (۳۷ / ۰)، پایبندی به جامعه (۴۰ / ۰)، یکسان پنداری خود با دیگران (۳۲ / ۰) و پایبندی به خانواده (۲۵ / ۰) با مشارکت سیاسی شهروندان ارتباط مثبت و مستقیم و معنادار وجود دارد.</p>	<p>بررسی ارتباط بین تعهد اجتماعی و مشارکت سیاسی در بین شهروندان شهر بندرعباس</p>	<p>۱۰ حسینی نژاد ماه خاتونی و همکاران (۱۴۰۱)</p>
<p>یافته ها نشان داده است که ترکیبی از ویژگی های مرکزی و محیطی در طراحی مشارکت بیشترین تأثیر را دارد، درحالی که تک ویژگی های محدودیت هایی دارند. نتایج نشان داده است که برای طراحی ابزارهای مشارکت الکترونیکی، جنبه های روان شناختی شهروندان برای ایجاد انگیزه در مشارکت های آن ها نیاز</p>	<p>جایگزینی ویژگی های اقناعی در مباحث سیاست: پیامدهای طراحی فرآیندهای مشارکت عمومی</p>	<p>۱۱ لی، سهوی و چوی^۱ (۲۰۱۷)</p>

¹ Lee, shawi and Choi

است.			
نتایج نشان داد حفظ طبیعت مستلزم مدیریت مردم و مدیریت در کنار مردم است. دانش محلی، دیدگاه‌های جهانی، ارزش‌ها و برداشت‌های ذی‌نفعان از اهمیت بالایی برخوردار است و اگر یک فلسفه مشارکتی فاقد اهداف روشن باشد، روند مشارکتی نمی‌تواند موفقیت آمیز باشد.	مشارکت ذی‌نفعان در مدیریت دریایی: اهمیت شفافیت و قوانین برای مشارکت	روکمان ^۱ (۲۰۱۷)	۱۲
یافته‌ها نشان داده است که شبکه‌های اجتماعی، انگیزه و توانایی شهروندان را برای مشارکت در امور عمومی افزایش می‌دهند و از این رو می‌توانند اثربخشی تأمین کالاهای عمومی را افزایش دهند.	سرمایه اجتماعی، مشارکت شهروندان و عملکرد بخش عمومی در تایلند	سوبوایز ^۲ (۲۰۱۷)	۱۳
سازمان‌ها باید یک برنامه استراتژیک سازنده تهیه کنند که در آن تأثیر منافع ذی‌نفعان در تصمیم‌گیری هیئت مدیره و فعالیت شرکت‌ها مشخص شود و از طریق اصلاحات قانونی باعث افزایش مشارکت ذی‌نفعان شده و در نتیجه یک پایگاه ذی‌نفعان درگیر در تصمیم‌گیری هیئت مدیره ایجاد شود.	افشاگری و مشارکت: مکانیسم‌های مشارکت ذی‌نفعان	ایسر و مک‌نیل ^۳ (۲۰۱۸)	۱۴
قوانین و دستورالعمل‌های موجود برای مشارکت سهامداران کافی نیست و نیاز به تغییر در فرهنگ سیاسی وجود دارد که فرآیند قانون‌گذاری به روشی بهبود یابد تا تعامل ذی‌نفعان را ممکن سازد	مشارکت زودهنگام ذی‌نفعان برای تنظیم بهتر عملکرد سازمان‌های غیردولتی	بزرزوار و همکاران ^۴ (۲۰۱۹)	۱۵
نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که سه دسته از پلتفرم‌های تعامل (فرآیندهای مشترک،	ایجاد همکاری از طریق مشارکت ذی‌نفعان و	بزرزوار و همکاران (۲۰۱۹)	۱۶

¹ Rokman

² Sobojs

³ Esser and McNeill

⁴ Barzwar et al

<p>منابع فیزیکی / فضاها / رویدادها و برنامه‌های دیجیتال (تعامل شناختی، عاطفی و رفتاری) خلق ارزش از طریق مشارکت ذی‌نفعان در مراحل مختلف ایجاد دانش را افزایش می‌دهد.</p>	<p>ایجاد دانش در خدمات شبکه‌های غیردولتی</p>		
	<p>رابطه مشارکت و رضایت مندی</p>	<p>هی و ما^۱ (۲۰۲۰)</p>	<p>۱۷</p>
	<p>درگیر کردن شهروندان در شهر هوشمند از طریق بسترهای مشارکت: چهارچوبی برای کارمندان عمومی و توسعه‌دهندگان</p>	<p>سیمونوفسکی و همکاران^۲ (۲۰۲۱)</p>	<p>۱۸</p>

بررسی‌های موجود در زمینه پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهند که در حوزه ابعاد و مؤلفه‌های الگوی ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی مستقیماً پژوهشی صورت نپذیرفته است و خلأ دانشی در ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی مشاهده می‌شود. از این رو پژوهش حاضر در زمینه شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی بخشی از خلأ پژوهشی موجود را پر می‌کند.

روش شناسی پژوهش

روش شناسی پژوهش حاضر آمیخته (کیفی و کمی) است که ابتدا با استفاده از روش تحلیل تم و سپس به صورت میدانی در سازمان ارتش جمهوری اسلامی ایران در رابطه با ارتقاء مشارکت کارکنان پرداخته شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل دو جامعه است. مرحله اول در بخش کیفی پژوهش، متخصصان و صاحب‌نظران حوزه خط‌مشی‌گذاری دفاعی به عنوان مشارکت‌کنندگان بالقوه جهت طراحی و تدوین الگو انتخاب شدند که به منظور انتخاب این افراد

¹ He & Ma

² Simowski et al

عواملی از قبیل تجربه، سمت، تحصیلات، مرتبط بودن با موضوع، علاقه‌مندی و داشتن زمان کافی جهت مصاحبه و ... و مبتنی بر، نمونه‌گیری نظری و گلوله برفی بود، مدنظر قرار گرفته است. به‌منظور استخراج کدها با استفاده از روش نمونه‌گیری نظری تا رسیدن به اشباع نظری مصاحبه‌ها انجام می‌گردد. اشباع نظری، زمانی حاصل می‌شود که داده‌های اضافی، کمکی به تکمیل و مشخص کردن یک مقوله نظری نمی‌کنند و نمونه‌ها از آن پس مشابه به نظر می‌رسند، به عبارت دیگر نقطه اشباع نظری به تکرار داده‌ها در تحقیق می‌پردازد و این تکرار داده‌ها و نتایج حاصله از آن در روش‌شناسی، بیانگر پایایی روش تحقیق است. نمونه‌گیری نظری مستلزم جمع‌آوری داده‌ها بر اساس مقوله‌ها برای تدوین نظریه است. نمونه‌گیری از صاحب‌نظران در این پژوهش تا زمانی ادامه پیدا کرد که فرایند اکتشاف و تجزیه و تحلیل به نقطه اشباع نظری برسد. در انجام مصاحبه‌ها، از روش مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد؛ هم‌زمان با گردآوری داده‌ها، داده‌های کیفی شامل متن مصاحبه‌ها با استفاده از مراحل سه‌گانه مضامین پایه، مضامین سازمان دهنده و مضامین فراگیر مورد تحلیل قرار گرفت. به نحوی که بعد از تحلیل (کدگذاری) داده‌های حاصل از هر مصاحبه یا گزارش، با مشخص شدن نقاط مبهم یا ضعف نظریه و مقوله‌ها، نمونه بعدی برای اصلاح و غنی‌تر کردن نظریه انتخاب شد و نمونه‌گیری آن‌قدر ادامه یافت تا در مقوله‌ها اشباع نظری حاصل شد. تحلیل داده‌ها بر اساس روش پیشنهادی استراس و کوربین^۱ (۲۰۱۱) بعد از اولین مصاحبه انجام شد و به تولید مفاهیم و ایجاد سؤال‌هایی جدید و در نتیجه کسب اطلاعات بیشتر منجر شد این فرآیند به صورت چرخه‌ای و تا نقطه اشباع داده‌ها ادامه یافت. شایان ذکر است اشباع نظری پس از مصاحبه با ۳۰ نفر حاصل شد، در طول مطالعه برای اطمینان از صحت و استحکام داده‌ها از معیارهای پیشنهادی لینکلن و گوبا^۲ (۱۹۹۹) استفاده شد. ابزار تحقیق در بخش کمی، پرسشنامه محقق ساخته حاصل از کاربرد روش تحلیل تم بود. جامعه آماری در بخش کمی شامل فرماندهان، مدیران و کارشناسان ارتش جمهوری اسلامی ایران بود که ابتدا به صورت تصادفی طبقه‌ای از ستاد آجا، ستاد نیروی زمینی، ستاد نیروی پدافند، ستاد نیروی هوایی و ستاد نیروی دریایی، انتخاب شدند و سپس با استفاده از فرمول کوکران و با روش تصادفی تعداد ۳۸۴ تن به عنوان نمونه انتخاب شد. در پایان نیز داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS و نرم‌افزار معادلات ساختاری Amos مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

¹ Strauss and Corbin

² Lincoln and Guba

فرآیند اعتبار یابی الگو:

باهدف حصول اطمینان از روایی محتوای سنج، پرسشنامه برای پنج تن از استادان مدیریت ارسال گردید. پس از دریافت بازخورد از این خبرگان، اصلاحات پیشنهادی انجام و پرسشنامه نهایی تدوین شد. برای اطمینان از پایایی ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه به صورت تصادفی ساده در اختیار نمونه مقدماتی ۳۰ نفره ای از متخصصان حوزه خطمشی گذاری دفاعی قرار گرفت. ضرایب آلفای کرونباخ محاسبه شده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS گویای پایایی مناسب سنج و مؤلفه‌های آن بود که مقدار آن در این پژوهش $\alpha=0/813$ گرفت.

در ادامه در جدول (۲)، خلاصه‌ای از اطلاعات مصاحبه‌شوندگان آورده شده است.

جدول (۲) خلاصه‌ای از اطلاعات مصاحبه‌شوندگان

ردیف	زمینه فعالیت	تحصیلات	رشته تحصیلی	سابقه مدیریت	سن
۱	استاد گروه مدیریت	دکتر	مدیریت آموزشی	۴۰	۷۱
۲	دانشیار گروه مدیریت	دکتر	مدیریت منابع انسانی	۳۰	۶۸
۳	دانشیار گروه مدیریت	دکتر	مدیریت دولتی	۳۴	۶۸
۴	دانشیار گروه مدیریت	دکتر	مدیریت دولتی	۲۵	۶۰
۵	استادیار گروه مدیریت	دکتر	مدیریت دولتی	۲۴	۵۵
۶	استادیار گروه مدیریت	دکتر	مدیریت دولتی	۲۱	۵۰

۴۸	۱۵	مدیریت دولتی	دکتر	استادیار گروه مدیریت	۷
۴۰	۱۶	مدیریت دولتی	دکتر	استادیار گروه مدیریت	۸
۴۱	۲۰	مدیریت دولتی	دکتر	استادیار گروه مدیریت	۹
۴۵	۲۳	مدیریت دولتی	دکتر	استادیار گروه مدیریت	۱۰
۳۸	۱۲	مدیریت منابع انسانی	دکتر	استادیار گروه مدیریت	۱۱
۳۵	۱۰	مدیریت منابع انسانی	دکتر	استادیار گروه مدیریت	۱۲
۵۵	۳۱	مدیریت استراتژیک	دکتر	جانشین فرمانده قرارگاه	۱ ۳
۴۷	۲۷	مدیریت استراتژیک	دکتر	فرمانده مرکز آموزش	۱ ۴
۵۶	۳۱	مدیریت استراتژیک	دکتر	فرمانده مرکز آموزش	۱ ۵
۵۵	۳۰	مدیریت استراتژیک	دکتر	فرمانده مرکز آموزش	۱۶
۵۱	۳۰	مدیریت دولتی	کارشناس ارشد	فرمانده مرکز آموزش	۱ ۷
۵۰	۲۹	مدیریت دولتی	کارشناس ارشد	فرمانده مرکز آموزش	۱ ۸
۵۰	۲۸	مدیریت	کارشناس ارشد	فرمانده مرکز	۱۹

		دولتی		آموزش	
۵۱	۲۷	مدیریت دولتی	کارشناس ارشد	جانشین فرمانده مرکز آموزش	۲۰
۴۹	۲۵	مدیریت دولتی	کارشناس ارشد	جانشین فرمانده مرکز آموزش	۲۱
۴۸	۲۷	مدیریت دولتی	کارشناس ارشد	جانشین فرمانده مرکز آموزش	۲ ۲
۵۶	۲۸	مدیریت دولتی	کارشناس ارشد	جانشین فرمانده مرکز آموزش	۲ ۳
۵۳	۳۰	مدیریت دولتی	کارشناس ارشد	جانشین فرمانده مرکز آموزش	۲ ۴
۵۲	۲۹	مدیریت دولتی	کارشناس ارشد	ریاست ستاد مرکز آموزش	۲ ۵
۵۰	۲۸	مدیریت دولتی	کارشناس ارشد	ریاست ستاد مرکز آموزش	۲ ۶
۵۰	۲۷	منابع انسانی	کارشناس ارشد	مدیریت عملیات نیروی انسانی	۲ ۷
۴۵	۲۵	منابع انسانی	کارشناس ارشد	مدیریت عملیات نیروی انسانی	۲ ۸

۴۷	۲۷	جامعه‌شناسی	کارشناس ارشد	مدیریت عملیات نیروی انسانی	۲ ۹
۴۴	۲۲	جامعه‌شناسی	کارشناس ارشد	مدیریت عملیات نیروی انسانی	۳ ۰

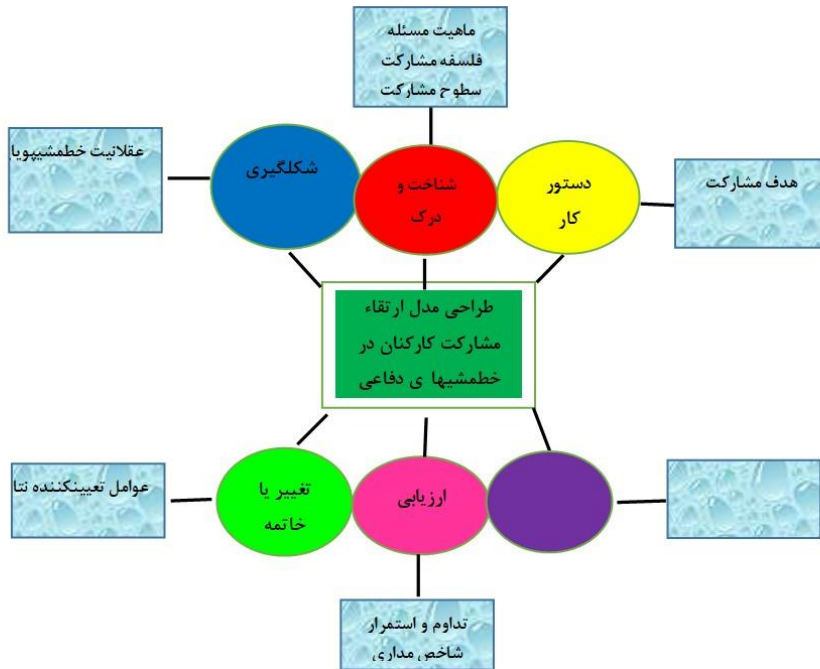
یافته‌های پژوهش

یافته‌های کیفی:

در گام نخست، برای آشنایی با داده‌ها، کلیه داده‌های متنی در خصوص ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی، بازخوانی شد. پس از بازخوانی‌های مکرر، در گام دوم ۳۸۵ کدباز استخراج شد و در گام بعدی مضامین پایه از تحلیل و ترکیب جملات یادداشت‌گذاری شده بروز و ظهور یافتند. پس از آن و در گام چهارم با توجه به شکل‌گیری ۴۰ مضمون پایه، ۱۶ مضمون سازمان دهنده تعیین شد. در گام پنجم نیز با توجه به مضامین سازمان دهنده و همچنین ذهنیت شکل‌گرفته پژوهشگر طی پژوهش، تعداد ۶ مضمون فراگیر مشخص شد. تم‌ها و الگوهای درون داده‌ها به یکی از دو روش استقرایی (پایین به بالا) یا روش نظری قیاسی (بالا به پایین) شناسایی می‌شوند. در رویکرد استقرایی، تم‌های شناسایی شده بیشتر به خود داده‌ها مرتبط می‌شوند و از داده‌های گردآوری شده به دست می‌آیند. در حالی که در رویکرد نظری قیاسی، داده‌ها از علاقه نظری پژوهشگر به موضوع ناشی می‌شوند و از طریق پیشینه پژوهش و زمینه کاری وی بیرون می‌آیند. معمولاً هنگامی در رابطه با موضوعی به پژوهش پرداخته می‌شود که در باب موضوع مدنظر، کمتر نظریه‌ای ظاهر شده باشد. در این‌گونه موارد بهتر است رویکرد استقرایی در پیش گرفته شود (محمودی و همکاران، ۱۳۹۳)؛ بنابراین در این پژوهش برای استخراج مضامین پایه، سازمان دهنده و فراگیر از روش استقرایی استفاده شده است. ۴۰ مضمون پایه، ۱۶ مضمون سازمان دهنده و ۶ مضمون فراگیر حاصل شده از ۳۸۵ کدباز در کلیه متون موجود در خصوص ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی در جدول (۳) ارائه شده‌اند.

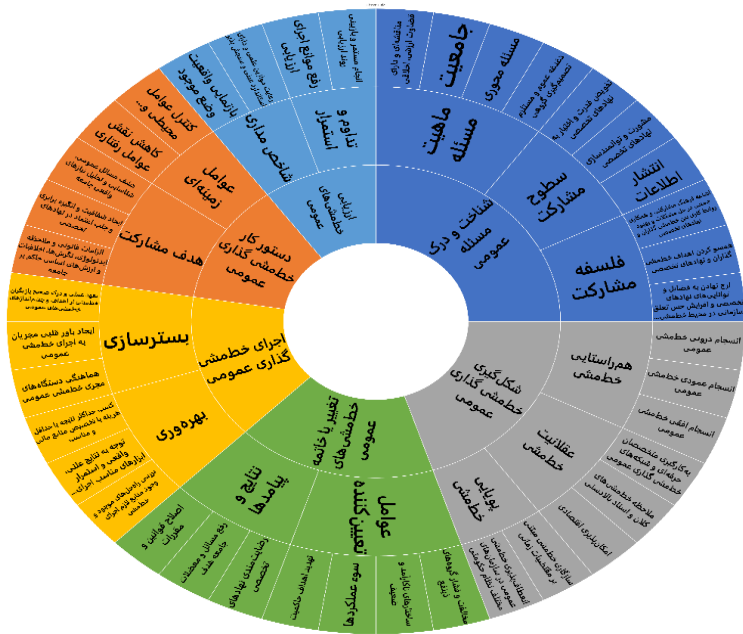
جدول (۳) مضامین استخراج شده

مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده	مضامین شرکتی
	۱- ماهیت مسئله	شناخت و درک مسئله
۱) دغدغه عموم و مسئله‌توجه‌گویی گروهی		
۲) مسئله محوری		
۳) جامعیت		
۴) مناقش‌های و دارای قضاوت ارزشی، اخلاقی		
	۲- فلسفه مشارکت	دستور کار خط‌مشی‌های دفاعی
۱) ارج نهادن به تضایف و تقوی‌های کارکنان و افزایش حس‌تعلق سازمانی در محیط خط‌مشی‌گذاری		
۲) همسو کردن اهداف خط‌مشی‌گذاران و کارکنان		
	۳- اطلاع مشارکت	شکل‌گیری خط‌مشی‌های دفاعی
۱) انتشار اطلاعات		
۲) مشاورت و تصمیم‌سازی کارکنان		
۳) تقویت قدرت و اختیار به کارکنان		
	۱- اهداف مشارکت	اجرای خط‌مشی‌های دفاعی
۱) کشف مسائل عمومی، شناسایی و تحلیل نیازهای واقعی جامعه		
۲) ایجاد شفافیت و انگیزه برابری و جلب اعتماد در کارکنان		
	۳- الزامات قانونی و ملاحظه ایدئولوژی، نگرش‌ها، اخلاقیات و ارزش‌های اساسی حاکم بر جامعه	ارزیابی خط‌مشی‌های دفاعی
۱) کنترل عوامل محیطی و مداخله‌ای		
۲) کاهش نقش عوامل رفتاری		
	۱- ملاحظه خط‌مشی‌های کلان و اسناد بالادستی	ارزیابی خط‌مشی‌های دفاعی
۲) به‌کارگیری متخصصان حرفه‌ای و شبکه‌های خط‌مشی‌گذاری دفاعی		
۳) انطباق‌پذیری خط‌مشی عمومی در سازمان‌های مختلف نظام حکومتی		
	۲- سازگاری خط‌مشی مبتنی بر مقتضیات زمانی	ارزیابی خط‌مشی‌های دفاعی
۱) انجام افقی خط‌مشی‌های دفاعی		
۲) انجام عمودی خط‌مشی‌های دفاعی		
	۳- استمرار خط‌مشی	ارزیابی خط‌مشی‌های دفاعی
۱) انجام درونی خط‌مشی‌های دفاعی		
۲) انجام بیرونی خط‌مشی‌های دفاعی		
	۱- استمرار	ارزیابی خط‌مشی‌های دفاعی
۱) ایجاد باور قلی مجربان به اجرای خط‌مشی‌های دفاعی		
۲) هماهنگی دستگاه‌های مجری خط‌مشی‌های دفاعی		
	۲- بهره‌وری	ارزیابی خط‌مشی‌های دفاعی
۱) کسب حداکثر نتیجه یا حداقل هزینه‌های مناسب مالی و مناسب		
۲) بهره‌وری به نتایج علمی، واقعی و استمرار ابزارهای مناسب اجرای خط‌مشی‌های دفاعی		
	۳- بررسی راه‌حل‌های موجود و وجود منابع لازم اجرای خط‌مشی‌های دفاعی	ارزیابی خط‌مشی‌های دفاعی
۱) انجام مستمر و بازبینی روند ارزیابی		
۲) رفع موانع اجرای ارزیابی		
	۲- شاخص‌مداری	ارزیابی خط‌مشی‌های دفاعی
۱) رعایت موازین علمی و دارای استاندارد عینی و سنجش‌پذیر		
۲) بازتابی و اهمیت وضع موجود		
	۱- عوامل تعیین‌کننده	ارزیابی خط‌مشی‌های دفاعی
۱) سوه عملکردها		
۲) ساختارهای ناکارآمد و ضعیف		
	۲- نتایج و پیامدها	ارزیابی خط‌مشی‌های دفاعی
۱) اصلاح قوانین و مقررات		
۲) رفع مسائل و مضامین جامعه هدف		
	۳) رعایت‌مندی کارکنان	

شکل (۱) شبکه مضامین مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی

پس از تحلیل داده‌های کیفی پژوهش از دل آن‌ها، پارادایم مضامین فراگیر را تدوین کردیم که بر اساس آن، ارتباط میان مقوله‌های پژوهش شامل: شناخت و درک مسئله، دستور کار خط‌مشی‌های دفاعی، طراحی و شکل‌گیری خط‌مشی‌های دفاعی، اجرای خط‌مشی‌های دفاعی، ارزیابی خط‌مشی‌های دفاعی و تغییر یا خاتمه خط‌مشی‌های دفاعی مشخص شد. شکل (۲)، پارادایم مضامین فراگیر و به‌عبارت‌دیگر مدل فرآیند پژوهش را نشان می‌دهد.

شکل (۲) مدل کیفی ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی .

یافته‌های کمی:

روایی و پایایی ابزار گردآوری داده‌ها:

باهدف حصول اطمینان از روایی محتوای سنج، پرسش‌نامه برای پنج‌تن از استادان مدیریت ارسال گردید. پس از دریافت بازخورد از این خبرگان، اصلاحات پیشنهادی انجام و پرسش‌نامه نهایی تدوین شد. برای اطمینان از پایایی ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه به‌صورت تصادفی ساده در اختیار نمونه‌مقدماتی ۳۰ نفرهای از متخصصان حوزه خط‌مشی‌گذاری عمومی قرار گرفت. ضرایب آلفای کرونباخ محاسبه‌شده با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS گویای پایایی مناسب سنج و مؤلفه‌های آن بود که مقدار آن در این پژوهش $\alpha=0/813$ گرفت.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده، ابتدا با بهره‌گیری از آمار توصیفی اعم از متغیرهای جمعیت‌شناختی (جنسیت، نوع شغل، تحصیلات و مدرک تحصیلی، سن و سابقه کار) ارائه شد، و در ادامه آمار استنباطی با بهره‌گیری از داده‌های مورد نظر ابزار پرسش‌نامه که از طریق نمونه ۳۸۴ تن از خط‌مشی‌گذاران گردآوری شده مبنای تجزیه و تحلیل قرار گرفت که جهت تحلیل داده‌ها نیز از نرم‌افزارهای آماری SPSS و Amos استفاده می‌شود.

تحلیل آماری داده‌های پژوهش:

بررسی نرمال بودن داده‌ها:

بر اساس یافته‌های تحقیق چولگی تمامی سؤالات بین ۱۰۹۳۶- تا ۰٫۲۳۵ به دست آمد که در بازه ۵+ و ۵- قرار دارند؛ بنابراین چولگی سؤالات از توزیع نرمال پیروی می‌کند و کشیدگی سؤالات بین ۰٫۸۱۷ تا ۶/۴۱۳ قرار داشتند که با توجه به نظر باین که در بازه $7 \pm$ قرار گرفته‌اند؛ بنابراین کشیدگی سؤالات نیز از توزیع نرمال پیروی می‌کند. براین اساس می‌توان ادعا نمود همه متغیرها دارای توزیع نرمال هستند.

جدول (۴) نتایج توصیفی مؤلفه‌های مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خطمشی‌گذاری دفاعی.

خطای استاندارد کشیدگی	خطای استاندارد کجی	کجی	انحراف استاندارد	میانگین	N		متغیر	
					Missing	تعداد		
۰٫۲۴۸	۱٫۸۸۸	۰٫۱۲۵	-۱٫۳۶۵	۲٫۱۶۷۳۸	۱۷٫۵۴۶۹	۰	۳۸۴	ماهیت مسئله
۰٫۲۴۸	-۰٫۲۴۰	۰٫۱۲۵	-۰٫۵۰۴	۲٫۲۷۳۸۸	۱۱٫۶۷۴۵	۰	۳۸۴	فلسفه مشارکت
۰٫۲۴۸	۱٫۸۸۶	۰٫۱۲۵	-۱٫۶۱۸	۱٫۳۴۴۸۱	۱۳٫۳۲۸۱	۰	۳۸۴	سطوح مشارکت
۰٫۲۴۸	۱٫۱۰۴	۰٫۱۲۵	-۰٫۷۱۳	۱٫۲۳۷۹۵	۱۳٫۱۹۷۹	۰	۳۸۴	هدف مشارکت
۰٫۲۴۸	۰٫۵۵۶	۰٫۱۲۵	-۰٫۶۴۹	۰٫۸۶۷۵۹	۸٫۷۲۶۶	۰		عوامل زمی
۰٫۲۴۸	۰٫۹۵۲	۰٫۱۲۵	-۱٫۲۷۰	۱٫۰۰۳۱۵	۱۳٫۵۳۹۱	۰		
۰٫۲۴۸	-۰٫۸۰۲	۰٫۱۲۵	-۰٫۱۲۴	۱٫۷۳۰۷۹	۷٫۷۰۸۳	۰		
۰٫۲۴۸	۶٫۴۱۳	۰٫۱۲۵	-۱٫۹۳۶	۱٫۷۴۴۶۶	۱۳٫۵۲۳۴	۰		
۰٫۲۴۸	-۰٫۵۰۶	۰٫۱۲۵	-۰٫۴۷۰	۱٫۳۵۵۴۱	۱۳٫۲۸۱۳	۰	۳۸۴	بسترسازی
۰٫۲۴۸	۲٫۸۵۶	۰٫۱۲۵	-۱٫۲۹۹	۱٫۴۶۴۴۹	۱۳٫۲۳۷۰	۰		
۰٫۲۴۸	-۰٫۸۱۷	۰٫۱۲۵	-۰٫۲۵۴	۱٫۳۳۷۰۲	۸٫۳۲۸۱	۰	۳۸۴	تداوم و استمرار
۰٫۲۴۸	۲٫۰۷۵	۰٫۱۲۵	-۱٫۴۵۴	۱٫۳۴۳۱۳	۹٫۰۱۳۰	۰	۳۸۴	شاخص مداری
۰٫۲۴۸	-۱٫۳۱	۰٫۱۲۵	۰٫۲۳۵	۲٫۴۸۰۹۹	۱۵٫۸۶۹۸	۰		
۰٫۲۴۸	۰٫۵۵۴	۰٫۱۲۵	-۱٫۲۵۷	۱٫۶۲۶۹۹	۱۳٫۱۴۵۸	۰	۳۸۴	نتایج و پیامدها

تحلیل عاملی تأییدی:

به منظور بررسی تناسب داده‌ها جهت اجرای تحلیل عاملی که در زمانی که یک سازه بزرگ خود از چند متغیر پنهان تشکیل شده باشد، از تحلیل عاملی تأییدی و از آزمون بارتلت و شاخص KMO استفاده شد و در واقع می‌توان گفت که در تحلیل عاملی تأییدی علاوه بر بررسی رابطه متغیرهای مشاهده‌پذیر با متغیرهای پنهان، رابطه متغیرهای پنهان با سازه اصلی خود نیز بررسی می‌شود (حبیبی، ۱۳۹۱). در واقع در صورتی که آزمون بارتلت معنادار و شاخص KMO که مقدار آن (بین صفر و یک) در نوسان است، به یک نزدیک‌تر باشد (بیشتر از ۰/۶)، بیانگر تناسب داده‌ها برای انجام تحلیل عاملی است. در مورد مقدار محاسبه‌شده برای آزمون بارتلت نیز به واسطه سطح معناداری توزیع χ^2 (کای دو) قضاوت می‌شود.

جدول (۵) نتایج آزمون KMO و بارتلت مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌گذاری دفاعی.

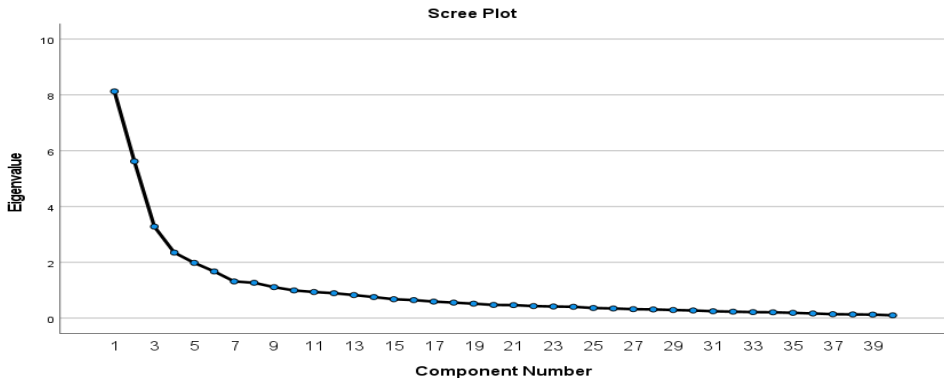
KMO and Bartlett's Test

ت	KMO	ت
۰/۸۰۶		
۸۹۶۴,۳۰۲	مقدار تقریبی کای دو	
۷۸۰	درجه آزادی	Bartlett's Test of Sphericity
۰,۰۰۱	معناداری	

مطابق جدول (۵) با توجه به خروجی نرم‌افزار که عدد معناداری آزمون KMO (۰/۸۰۶) بزرگ‌تر از ۰/۰۶ و عدد معناداری آزمون بارتلت (۰/۰۰۱ کوچک‌تر از ۰/۰۵)، می‌توان گفت که داده‌ها برای اجرای تحلیل عاملی مناسب است.

جدول (۶) عوامل استخراج‌شده در زمینه تعیین‌کننده‌های ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌گذاری دفاعی.

Total Variance Explained						
Extraction Sums of Squared Loadings			Initial Eigenvalues			Component
Cumulative%	% of Variance	Total	Cumulative %	% of Variance	Total	
۳۲.۰۲۰	۳۲.۰۲۰	۱۲۸.۰۸	۳۲.۰۲۰	۳۲.۰۲۰	۱۲۸.۰۸	
۳۷.۰۳۴	۰.۴۹.۰۱۴	۶۲۰.۵	۳۷.۰۳۴	۰.۴۹.۰۱۴	۶۲۰.۵	۲
۵۷۳.۴۲	۲۰.۳.۸	۲۸۱.۳	۵۷۳.۴۲	۲۰.۳.۸	۲۸۱.۳	۳
۴۴۶.۴۸	۸۷۳.۵	۳۴۹.۲	۴۴۶.۴۸	۸۷۳.۵	۳۴۹.۲	۴
۴۰۰.۵۳	۹۵۴.۴	۹۸۲.۱	۴۰۰.۵۳	۹۵۴.۴	۹۸۲.۱	۵
۵۸۴.۵۷	۱۸۴.۴	۶۷۴.۱	۵۸۴.۵۷	۱۸۴.۴	۶۷۴.۱	۶
			۸۷۵.۶۰	۲۹۱.۳	۳۱۶.۱	۷
			۰.۴۲.۶۴	۱۶۷.۳	۲۶۷.۱	۸
			۸۱۸.۶۶	۷۷۶.۲	۱۱۰.۱	۹
			۲۰۲.۶۹	۴۸۴.۲	۹۹۴.۰	۱۰
			۶۴۵.۷۱	۳۴۳.۲	۹۳۷.۰	۱۱
			۸۸۱.۷۳	۲۳۶.۲	۸۹۴.۰	۱۲
			۹۴۹.۷۵	۰.۶۸.۲	۸۲۷.۰	۱۳
			۸۳۸.۷۷	۸۸۹.۱	۷۵۶.۰	۱۴
			۵۳۴.۷۹	۶۹۶.۱	۶۷۸.۰	۱۵
			۱۵۰.۸۱	۶۱۷.۱	۶۴۷.۰	۱۶
			۶۳۳.۸۲	۴۸۳.۱	۵۹۳.۰	۱۷
			۰.۲۵.۸۴	۳۹۲.۱	۵۵۷.۰	۱۸
			۳۲۲.۸۵	۲۹۷.۱	۵۱۹.۰	۱۹
			۵۰۶.۸۶	۱۸۴.۱	۴۷۴.۰	۲۰
			۶۷۲.۸۷	۱۶۶.۱	۴۶۶.۰	۲۱
			۷۵۳.۸۸	۰.۸۱.۱	۴۳۲.۰	۲۲
			۷۹۶.۸۹	۰.۴۳.۱	۴۱۷.۰	۲۳
			۸۱۲.۹۰	۰.۱۷.۱	۴۰۷.۰	۲۴
			۷۲۰.۹۱	۹۰.۸.۰	۳۶۳.۰	۲۵
			۵۸۷.۹۲	۸۶۶.۰	۳۴۶.۰	۲۶
			۳۹۱.۹۳	۸۰.۴.۰	۳۲۲.۰	۲۷
			۱۷۰.۹۴	۷۷۹.۰	۳۱۲.۰	۲۸

شکل (۳) نمودار صخره‌ای (سنگ‌ریزه) تصویر مقدار ویژه هر عامل.

برازش مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی:

جدول (۷) شاخص‌های برازش متغیر مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی

نتیجه	برازش قابل قبول	مدل	اختصار	نام شاخص	گروه‌بندی شاخص‌ها
	کمتر از ۵	۲۰۷۲۹۱۹	CMIN/DF	حداقل اختلاف	شاخص‌های برازش تطبیقی
قابل قبول	TLI > ۹۰٪	۰،۸۸۳	TLI	شاخص برازش توکر - لویس	
قابل قبول	NFI > ۹۰٪	۰،۸۷۷	NFI	شاخص برازش هنجار شده	
قابل قبول	CFI > ۹۰٪	۰،۹۰۲	CFI	شاخص برازش تطبیقی	
قابل قبول	IFI > ۹۰٪	۰،۹۰۳	IFI	شاخص برازش افزایشی	شاخص‌های برازش مقتصد
قابل قبول	بالاتر از ۵۰ درصد	۰،۷۳۲	PNFI	شاخص برازش مقتصد هنجار شده	
قابل قبول	بالاتر از ۸ درصد	۰،۷۵۳	PCFI	شاخص برازش تطبیقی مقتصد	
قابل قبول	کمتر از ۰،۱۰ درصد	۰،۰۷۲	RMSEA	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	
قابل قبول	کمتر از ۱۰ درصد	۰،۰۳۷	RMR	میانگین مجذور پسمانده	

جدول (۸) بارهای عاملی.

نتیجه	PVA LUE	نسبت (C.R.)	S. E.	ضریب رگرسیون استاندارد	ضریب رگرسیونی غیراستاندارد	شاخص‌ها	< ---	شاخص‌ها
تأیید	***	۷,۵ ۵۵	۰/ ۰۴۶	۰,۳ ۲۹	۰,۳۴ ۹	الگوی خط‌مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	< ---	طراحی و شکل‌گیری خط‌مشی عمومی
تأیید	۰/۰۰۲	۳,۱ ۷۲	۰/ ۰۲۷	. ۵۸۹	۰/۸۶ ۴	الگوی خط‌مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	< ---	شناخت و درک مسئله عمومی
تأیید	۰/۰۱۹	۲,۳ ۴۳	۰/ ۰۳۷	۰/۸ ۶۴	۰/۸۶ ۴	الگوی خط‌مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	< ---	دستور کار خط‌مشی گذاری عمومی
تأیید	***	۱۴, ۸۳۰	۰/ ۰۱۳	۰/۶ ۴۰	۰/۹۵ ۴	الگوی خط‌مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	< ---	اجرای خط‌مشی عمومی
تأیید	***	۶,۱ ۸۸	۰/ ۰۰۷	۰/۹ ۸۲	۰/۴۰ ۳	الگوی خط‌مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	< ---	تأخیر یا خاتمه خط‌مشی
تأیید	***	۱۳, ۰۰۷	۰/ ۰۰۸	۰/۷ ۲۶	۰/۱۱ ۰	الگوی خط‌مشی عمومی مبتنی بر ارتقاء مشارکت نهادهای تخصصی	< ---	ارزیابی خطی مشی عمومی
تأیید	۰/۸۸۶	۰/۱	۰/	.	۰,۳۸	شناخت و درک	< ---	ماهیت

مستله	مستله عمومی	۴	۶۷۱	۰۱۰	۴۳	تأیید	مستله
فلسفه مشارکت	شناخت و درک مسئله عمومی	۰/۱۲ ۴	. ۸۶۷	۰/۰ ۰۱۰	۱۲, ۳۴۴	***	تأیید
سطوح مشارکت	شناخت و درک مسئله عمومی	۰/۹۸ ۵	۰/۹ ۴۲	۰/۰ ۰۰۶	۳۱, ۷۰۷	***	تأیید
عقلانیت خطمشی	طراحی و شکل‌گیری خطمشی عمومی	۰/۶۰ ۶	. ۷۶۲	۰/۰ ۰۱۵	۱۰, ۹۸۷	***	تأیید
پویایی خطمشی	طراحی و شکل‌گیری خطمشی عمومی	۰/۱۶ ۱	۰,۷ ۶۱	۰/۰ ۰۱۰	۱۶, ۰۶۵	***	تأیید
هم‌راستی خطمشی	طراحی و شکل‌گیری خطمشی عمومی	۰/۳۷ ۳	۰/۶ ۱۲	۰/۰ ۰۱۳	۲,۹ ۲۹	۰/۰۰۳	تأیید
بستر سازی	اجرای خطمشی عمومی	۰/۶۷ ۲	۰,۵ ۵۱	۰/۰ ۰۱۸	۱۴, ۵۵۷	***	تأیید
بهره‌وری	اجرای خطمشی عمومی	۰/۴۴ -۶	۰/۵ -۹۲	۰/۰ ۰۳۶	۱۳, ۰۴۸	***	تأیید
تداوم و استمرار	ارزیابی خطی مشی عمومی	۰/۸۷ ۱	۰/۷ ۹۲	۰/۰ ۰۲۷	۱۵, ۷۶۵	***	تأیید
شاخص‌مداری	ارزیابی خطی مشی عمومی	۰/۸۸ ۰	۰/۷ ۷۸	۰/۰ ۰۴۸	۲۲, ۳۲۷	***	تأیید
عوامل تعیین‌کننده	تأخیر یا خاتمه خطمشی	۰/۳۹ ۱	۰/۳ ۸۴	۰/۰ ۰۶۰	۷,۸ ۳۴	***	تأیید
نتایج و پیامدها	تأخیر یا خاتمه خطمشی	۰/۸۴ ۶	۰/۷ ۳۲	۰/۰ ۰۱۸	۱۷, ۴۲۳	***	تأیید
عوامل زمینه‌ای	دستور کار خطمشی	۰/۵۲ ۶	۰/۷ ۳۵	۰/۰ ۰۰۷	۶,۰ ۵۳	***	تأیید

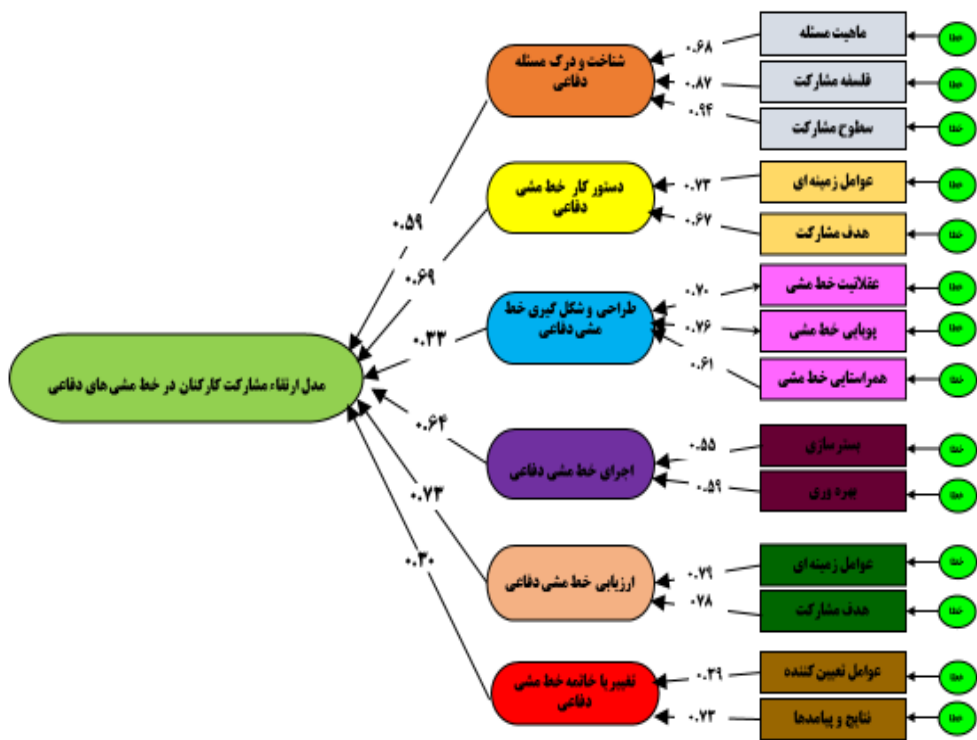
						گذاری عمومی		
تأیید	***	۹,۷ ۰۰	۰/ ۰۳۳	۰/۶ ۶۹	۰/۳۲ ۲	دستور کار خط‌مشی گذاری عمومی	< ---	هدف مشارکت
تأیید	***	۱۰, ۷۸۶	۰/ ۰۲۷	۰/۶ ۷۵	۰/۳۸ ۳	ماهیت مسئله	< ---	۵۳
تأیید	***	۱۲, ۱۴۲	۰/ ۰۷۴	۰/۴ ۳۶	۰/۹۴ ۱	ماهیت مسئله	< ---	۵۲
تأیید	***	۵,۶ ۰۴۱	۰/ ۴۰	۰/۱ -۳۶	۰/۷۸ -۲	ماهیت مسئله	< ---	۵۱
تأیید	***	۸,۶ ۵۳	۰/ ۰۱۸	۰/۳ ۵۶	۱/۰۰ ۰	فلسفه مشارکت	< ---	۵۷
تأیید	۰/۰۱۲	۲,۵ ۰۵	۰/ ۰۷۸	۰/۵ ۳۵	۰/۱۹ ۵	فلسفه مشارکت	< ---	۵۶
تأیید	***	۳,۸ ۶۸	۰/ ۰۵۰	۰/۸ ۴۸	۰/۱۹ ۳	فلسفه مشارکت	< ---	۵۵
تأیید	***	۳,۸ ۶۸	۰/ ۰۵۰	۰/۸ ۱۴	۱/۰۰ ۰	سطوح مشارکت	< ---	۵۱۰
تأیید	***	۱۹, ۴۷۱	۰/ ۰۷۲	۰/۹ ۳۵	۱/۴۰ ۸	سطوح مشارکت	< ---	۵۹
تأیید	***	۶,۷ ۰۶	۰/ ۰۴۱	۰/۴ ۳۹	۰/۲۷ ۳	سطوح مشارکت	< ---	۵۸
تأیید	***	۱۱, ۷۸۷	۰/ ۰۷۸	۰/۶ ۶۲	۱,۰۰ ۰	هدف مشارکت	< ---	۵۱۳
تأیید	***	۵,۰ ۱۴	۰/ ۰۸۶	۰/۳ ۹۲	۰/۴۳ ۱	هدف مشارکت	< ---	۵۱۲

تأیید	۰/۰۰۵	۲,۸ ۰۳	۰/ ۰۲۱	۰/۳ ۸۷	۰/۵۹ ۲	هدف مشارکت	< ---	S11
تأیید	***	۱۲, ۷۸۹	۰/ ۰۴۹	۰/۳ ۵۳	۱۴۷.	عوامل زمینه‌ای	< ---	S15
تأیید	***	۲۱, ۲۳۰	۰/ ۰۰۴	۰/۳ ۹۴	۱,۰۰ ۰	عوامل زمینه‌ای	< ---	S14
تأیید	***	۶,۸ ۰۰	۰/ ۱۱۵	۰/۳ ۶۶	۰/۷۸ ۴	عقلانیت خطمشی	< ---	S16
تأیید	***	۷,۷ ۸۲	۰/ ۰۹۴	۰/۳ ۵۷	۰/۷۳ ۱	عقلانیت خطمشی	< ---	S17
تأیید	***	۹,۰ ۴۵	۰/ ۰۱۵	۰/۳ ۸۴	۱,۰۰ ۰	پویایی خطمشی	< ---	S18
تأیید	***	۱۰, ۱۱۷	۰/ ۰۷۹	۰/۳ ۵۸	۰/۷۷ ۹	پویایی خطمشی	< ---	S20
تأیید	***	۷,۸ ۴۲	۰/ ۱۰۱	۰/۳ ۸۸	۰/۵۵ ۲	هم‌راستایی خطمشی	< ---	S21
تأیید	۰/۰۰۶	۲,۷ ۲۸	۰/ ۹۲۴	۰/۳ ۱۶	۰/۵۲ ۲	هم‌راستایی خطمشی	< ---	S22
تأیید	۰/۱۱۲	۴,۵ ۹۰	۰/ ۲۳۹	۰/۳ ۵۶	۰/۳۸ ۰	هم‌راستایی خطمشی	< ---	S23
تأیید	***	۵۵, ۷۲۱	۰/ ۰۵۲	۰/۹ ۲۰	۱,۰۰ ۰	بسترسازی	< ---	S24
تأیید	***	۶۳/ -۵۶۴	۰/ ۰۴۳	۰/۹ -۲۶	۲/۷۰ -۸	بسترسازی	< ---	S25
تأیید	***	۱۲, ۶۲۰	۰/ ۰۱۳	۰/۳ ۵۳	۰/۱۶ ۶	بسترسازی	< ---	S26
تأیید	***	۱۱, ۰	۰/ ۰	۰/۴ ۰	۱,۰۰ ۰	بهره‌وری	< ---	S27

		۲۴۲	۱۱۴	۶۱	۰			
تأیید	***	۱۲/ -۰۸۴	۰/ ۱۳۴	۰/۵ -۳۱	۱/۶۲ -۱	بهره‌وری	< ---	۵۲۸
تأیید	***	۱۲, ۲۰۸	۰/ ۳۶۹	۰/۵ ۵۷	۰/۵۰ ۲	بهره‌وری	< ---	۵۲۹
تأیید	***	۱۱, ۷۸۲	۰/ ۱۵۳	۰/۸ ۴۶	۱,۰۰ ۰	شاخص مداری	< ---	۵۳۰
تأیید	***	۳۲/ -۰۷۶	۰/ ۰۹۷	۰/۷ -۷۱	۳/۱۱ -۸	شاخص مداری	< ---	۵۳۱
تأیید	***	۲۷, ۸۹۱	۰/ ۱۴۷	۰/۳ ۷۵	۰/۷۵ ۱	تداوم و استمرار	< ---	۵۳۲
تأیید	***	۲۷, ۸۹۱	۰/ ۰۱۵	۰/۳ ۴۴	۱,۰۰ ۰	تداوم و استمرار	< ---	۵۳۳
تأیید	***	۲۲, ۸۱۸	۰/ ۱۴۲	۰/۳ ۱۳	۲/۱۹	ماهیت مسئله	< ---	۵۴
تأیید	***	۸,۴ ۰۱	۰/ ۱۷۷	۰/۳ ۹۶	۱,۰۰ ۰	عوامل تعیین‌کننده	< ---	۵۳۴
تأیید	***	۴,۲ ۱۸	۰/ ۳۵۵	۰/۴ ۰۱	۰/۴۹ ۵	عوامل تعیین‌کننده	< ---	۵۳۵
تأیید	***	۵,۴ ۰۰	۰/ ۱۶۱	۰/۳ ۷۲	۰/۸۶ ۹	عوامل تعیین‌کننده	< ---	۵۳۶
تأیید	***	۷,۷ ۳۶	۰/ ۲۶۲	۰/۵ ۳۳	۲,۰۲ ۳	عوامل تعیین‌کننده	< ---	۵۳۷
تأیید	***	۷,۸ ۵۲	۰/ ۱۰۹	۰/۶ ۸۷	۱,۰۰ ۰	نتایج و پیامدها	< ---	۵۳۸
تأیید	***	۱۶, ۹۵۰	۰/ ۰۳۵	۰/۵ ۱۵	۰/۵۹ ۸	نتایج و پیامدها	< ---	۵۳۹

تأیید	***	۱۵,۰۶۳	۰/۰۳۸	۰/۴۲۳	۰/۵۷۴	نتایج و پیامدها	< ---	۵۴۰
تأیید	***	۶,۱۸۸	۰/۰۹۷	۰/۳۵۷	۰/۵۵۷	عقلانیت خطمشی	< ---	۵۱۹

مدل نهایی ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی:

شکل (۴) مدل نهایی ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی

پیشنهادها

در این مطالعه به‌منظور طراحی مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی، در مرحله کیفی پژوهش با استفاده از ابزار مصاحبه اکتشافی و نیمه ساختاریافته، ۹ سؤال از متخصصان و صاحب‌نظران حوزه خط‌مشی گذاری عمومی پرسیده شد که پس از انجام ۳۰ مصاحبه، اشباع نظری حاصل گردید. برای تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها از روش کیفی تحلیل تم استفاده شد. در انجام مصاحبه‌ها، از روش مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد؛ هم‌زمان با گردآوری داده‌ها، داده‌های کیفی شامل متن مصاحبه‌ها با استفاده از مراحل سه‌گانه مضامین پایه، مضامین سازمان دهنده و مضامین فراگیر مورد تحلیل قرار گرفت. به‌نحوی که بعد از تحلیل (کدگذاری) داده‌های حاصل از هر مصاحبه یا گزارش، با مشخص شدن نقاط مبهم یا ضعف نظریه و مقوله‌ها، نمونه بعدی برای اصلاح و غنی‌تر کردن نظریه انتخاب شد و نمونه‌گیری آن‌قدر ادامه یافت تا در مقوله‌ها اشباع نظری حاصل شد. پس‌از آن که مصاحبه با متخصصان و صاحب‌نظران حوزه خط‌مشی گذاری دفاعی انجام شد و فرآیند کدگذاری اجرا شد، جمعاً ۴۰ مضمون پایه، ۱۶ مضمون سازمان دهنده و ۶ مضمون فراگیر انتخاب شد. در ادامه به‌منظور تأیید کدهای استخراج‌شده، باهدف حصول اطمینان از روایی محتوای سنجه، پرسشنامه برای پنج‌تن از استادان مدیریت ارسال گردید. پس از دریافت بازخورد از این خبرگان، اصلاحات پیشنهادی انجام و پرسشنامه نهایی تدوین شد. برای اطمینان از پایایی ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه به‌صورت تصادفی ساده در اختیار نمونه مقدماتی ۳۰ نفره ای از متخصصان حوزه خط‌مشی گذاری دفاعی قرار گرفت. ضرایب آلفای کرونباخ محاسبه‌شده با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS گویای پایایی مناسب سنجه و مؤلفه‌های آن بود که مقدار آن در این پژوهش $\alpha = 0/813$ گرفت. در مرحله کمی پژوهش از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شده است، بدین منظور داده‌های جمع‌آوری‌شده از پرسشنامه محقق ساخته مشتمل بر ۴۰ گویه در اختیار مجریان خط‌مشی گذاری دفاعی (شامل فرماندهان، مدیران و کارشناسان ارتش جمهوری اسلامی ایران بود که ابتدا به‌صورت تصادفی طبقه‌ای از ستاد آجا، ستاد نیروی زمینی، ستاد نیروی پدافند، ستاد نیروی هوایی و ستاد نیروی دریایی، انتخاب شدند و سپس با استفاده از فرمول کوکران و با روش تصادفی تعداد ۳۸۴ تن به‌عنوان نمونه انتخاب شد)، قرار گرفت. در پایان نیز داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS و نرم‌افزار معادلات ساختاری Amos مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج به‌دست‌آمده با بخشی از نتایج گزارش‌شده در مطالعات سیمونوفسکی و همکاران (۲۰۲۱)؛ قربانی زاده و همکاران (۱۴۰۱)؛ شیخ بگلو و همکاران (۱۳۹۹)؛ پورعزت و

همکاران (۱۳۹۸)؛ سلیمانی و همکاران (۱۳۹۸)؛ رمضان پور و همکاران (۱۳۹۸)، همخوانی دارد. در این راستا یافته‌های پژوهش نشان دادند، اگرچه حمایت سازمانی، فرهنگ مشارکتی در ابتدای راه و در کانون فرایند مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط مشی های دفاعی است، یعنی برنامه‌های مطلوب که با مشارکت و همفکری مجریان امر همسو با تحولات نوین جهانی در جهت بالنده نمودن فرماندهان طراحی و اجرا شود و هدف نهایی اجرای آن تربیت خط مشی گذاران توانمند و خلاق باشد. به احتمال زیاد، تجربه مجریان از شرکت در برنامه‌هایی که در راستای رفع نیازهای آنان طراحی نگردیده و به‌درستی اجرا نشده است، باعث شده است که تدوین برنامه منسجم با مشارکت خودشان مهم‌ترین دغدغه و اولویت آنان در راه رشد و بالندگی باشد. افزایش اقدامات ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی گذاری دفاعی اساسی‌ترین راه‌حل دستیابی به رویکردها و رویه‌های آموزشی مؤثر، کارآمد و اثربخش به‌منظور پاسخگویی به نیازهای سازمان و جامعه، آماده‌سازی کارکنان برای محیط‌ها و موقعیت‌های اجتماعی و شغلی در آینده است. جایگاه و اهمیت حیاتی ارتقاء مشارکت کارکنان و تأثیر آن‌ها بر فرایندها و پیامدهای دفاعی آینده منجر به توجه به تقویت افزایش سطح کمی و کیفی مدل ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی گذاری دفاعی شده است. همچنین انجام پژوهش‌های بیشتر در زمینه شرایط و روش‌های نوین و در سطح گسترده به روشن شدن این امر کمک شایانی خواهد کرد. حال بر مبنای یافته‌های این مطالعه، متصدیان امر خط‌مشی گذاری دفاعی می‌توانند شاهد حضور و نقش پررنگ‌تری در زمینه ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی را داشته باشند. لذا، باید با اتخاذ خط‌مشی‌های مقرراتی، این حضور را تقویت نمایند و از دانش و همکاری‌های همه‌جانبه و بهره‌گیری از ظرفیت کشور در ایجاد خط‌مشی‌های دفاعی و سپس در ارزیابی فرایندها و برنامه‌های اجرا شده بهره ببرند تا در نهایت به اهداف کلان خط‌مشی‌های دفاعی ارائه شده در قالب اسناد ملی نائل گردند. در این زمینه، تدوین برخی قوانین جدید، ارائه اطلاعات در راستای شفاف‌سازی وضعیت مشارکت و شرایط وضع خط‌مشی‌ها، ایجاد برخی مکانیزم‌های تسهیل حضور در ایجاد و ارزیابی خط‌مشی‌ها، مانند مکانیزم‌های مشارکتی الکترونیکی، ارائه مشوق‌ها برای حضور بیشتر و حمایت‌های مالی و اعتباری جهت پیش برد اهداف و برنامه‌های خود در راستای ارتقاء مشارکت کارکنان در خط‌مشی‌های دفاعی، از پیشنهادهای این مطالعه است.

منابع و مأخذ

- آذر، عادل، خسروانی، فرزانه و جلالی، رضا. (۱۳۹۵). تحقیق در عملیات نرم، رویکردهای ساختاردهی مسئله. تهران: سازمان مدیریت صنعتی.
- اصلی پور، حسین، خان محمدی، هادی. (۱۳۹۷). تحلیل ساختاری تفسیری سیاست گذاری در موضوعات راهبردی سطح ملی (مورد مطالعه: مسائل زیست‌محیطی کشور). بهبود مدیریت، ۱۲(۴۱): ۴۴-۲۵.
- پورعزت، علی‌اصغر، سوداگر، هاشم، سعدآبادی، علی‌اصغر و هاشمی کاسوایی، مینا. (۱۳۹۸). شاخص‌های اولویت‌بندی عادلانه مسائل عمومی. اندیشه مدیریت راهبردی (اندیشه مدیریت)، ۱۳(۲ (پیاپی ۲۶)): ۱۶۹-۱۳۹.
- ثنائی پور، هادی. (۱۳۹۹). فرا تحلیل مطالعات سیاست‌گذاری کارآفرینی در ایران: تجربیات گذشته و چشم‌اندازهای آینده. مطالعات بین‌رشته‌ای دانش راهبردی، ۱۰(۳۹): ۴۲۰-۳۸۹.
- جمشیدی، صید حسین، امینی سابق، زین‌العابدین، ساده، احسان و شیخ‌الاسلام کندلوسی، نادر، (۱۴۰۰)، طراحی مدل اجرای خطمشی‌های عمومی در شرکت‌های دولتی پروژه محور نفتی. فرایند مدیریت و توسعه. ۳۴(۲): ۱۵۰-۱۲۷.
- حاجی پور، ابراهیم، فروزند، لطف‌الله، دانایی‌فرد، حسن و فانی، اصغر. (۱۳۹۴). طراحی الگوی آسیب‌شناسی اجرای خطمشی عمومی در ایران. فصلنامه مدیریت نظامی، ۱۵(۵۸): ۲۳-۱.
- حجازی، یوسف، عربی، فائزه. (۱۳۸۷). عوامل مؤثر در جلب مشارکت سازمان‌های غیردولتی در حفاظت از محیط‌زیست، فصلنامه محیط‌شناسی، ش ۴۷.
- حسین پور، داود، معدنی، جواد. (۱۳۹۸). کاربرد رویکرد خطمشی گذاری تعاملی در تدوین الگوی مبارزه با پول‌شویی. مدیریت دولتی، ۱۱(۱): ۷۳-۹۸.
- دانش فرد، کرم اله. (۱۳۹۵). فرآیند خطمشی گذاری عمومی، تهران، انتشارات صفار
- رضوی نژاد، سید امین، ملک محمدی، حمیدرضا. (۱۳۹۷). درآمدی تحلیلی بر مسئله شناسی در سیاست‌گذاری امنیتی. مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، ۸(۲۷): ۲۹۶-۲۷۹.

-رضانپور، دانیال، عبدالحمید، مهدی، رضائیان، علی. (۱۳۹۸). ارائه الگوی عوامل مؤثر بر مشارکت نخبگان در فرایند تدوین خطمشی‌های عمومی نظام جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه پژوهش‌های مدیریت عمومی. زمستان ۹۸

-رهنورد، فرج اله، علی پور، حسین، دهدار، فرزین و خلیلی، حیدر. (۱۳۹۸). چارچوب رابطه حکومت و مردم در ایران: رویکرد نهادی مدیریت دولتی، ۱۱(۱): ۲۷-۴۷.

-سلیمانی خوئینی، مهدی، دانش فرد، کرم اله و نجف‌بیگی، رضا. (۱۳۹۸). الگوی اقتضایی شناسایی مسائل عمومی در فرایند خطمشی گذاری ایران با تأکید بر عوامل پیش‌ران. مدیریت دولتی، ۱۱(۴): ۵۵۶-۵۳۰.

-سوداگر، هاشم، امیری، علی نقی و امامی، سیدمجتبی. (۱۳۹۷). واکاوی و تحلیل مفهوم خطمشی عمومی: ماهیت، صفات و غایت. مدیریت دولتی، ۱۰(۴): ۵۲۷-۵۰۶.

-شیخ بگلو، زین‌العابدین، تیمورنژاد، کاوه، گیوریان، حسن و عباس زاده سهرن، یداله. (۱۳۹۹). ارائه مدل مشارکت ذی‌نفعان در خطمشی گذاری عمومی در سازمان غذا و داروی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، فصلنامه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی، سال ۴، شماره ۴، زمستان ۹۹: ۴۹۸-۴۸۸.

-عابدی جعفری، حسن، تسلیمی، محمدسعید، فقیهی، ابوالحسن و شیخ زاده محمد. (۱۳۹۰). تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی. اندیشه مدیریت راهبردی، ۵(۲): ۱۹۸-۱۵۱.

-علی پور، فرهاد، رحیمیان، محمد و سدیری جوادی، عاطفه. (۱۴۰۰). تأثیر بیگانه پنداری کارکنان نسبت به کار و خطمشی‌های سازمان بر نگرش‌ها و رفتارهای آنان. فرایند مدیریت و توسعه. ۱۴۰۰؛ ۳۴(۳): ۱۱۲-۸۷

-قلی پور، رحمت اله؛ بیگی، وحید و سعدآبادی، علی اصغر. (۱۳۹۶). تحلیلی بر خطمشی راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب: آسیب‌شناسی اجرا با رویکردی فازی. مدیریت دولتی، ۱۹(۱): ۱۳۶-۱۰۷.

-قربانی زاده، وجه الله، معتضدیان، رسول، حسین پور، داود و رهبر، عباسعلی. (۱۴۰۰). سناریوهای آینده‌ی مشارکت عمومی در خطمشی گذاری ایران، فصلنامه مطالعات راهبردی مدیریت. شماره ۴۵، بهار ۱۴۰۰: ۲۰۴-۱۸۱

- قاری سید فاطمی، سید محمد. (۱۳۹۷). حقوق بشر در جهان معاصر، درآمدی بر مباحث نظری : مفاهیم ، مبانی ، قلمرو و منابع ، تهران، انتشارات مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی شهر دانش
- قلی پور، رحمت اله، دانایی فرد، حسن، امیری، علی نقی و عطاردی، محمدرضا. (۱۳۹۴). مفهوم‌پردازی پدیده شکاف خط‌مشی در فرایند خط‌مشی گذاری فرهنگی. مجلس و راهبرد، ۲۲(۸۱): ۹۱-۱۲۵.
- محمودی، وحید، نیری، شهرزاد و پورعزت، علی اصغر. (۱۳۹۳). بازپردازی شاخص‌های توسعه قابلیت‌های انسانی در پرتو فرمان امام علی (ع) به مالک اشتر. مدیریت بازرگانی، ۶(۱): ۱۶۷-۱۸۶.
- گرچی پور، حسین، خاشعی، وحید، اسلامبولچی، علیرضا و اصغری صارم، علی. (۱۳۹۸). الگوی ارزشیابی فرایند خط‌مشی گذاری فرهنگی با رویکرد مطالعه کیفی اسناد فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مدیریت دولتی، ۱۱(۱): ۴۷-۷۲.
- مهرگان، فرهاد، فقیهی، ابوالحسن و میرسپاسی، ناصر. (۱۳۹۷). نقش مشارکت سیاسی و نظام دموکراتیک در شکل‌دهی فرهنگ سیاسی (مورد مطالعه: شهروندان کرد در منطقه کردستان عراق) خط‌مشی گذاری عمومی در مدیریت، ۹(۲): ۱۹-۱.

-Boenigk, S., Fisk, R., Kabadayi, S., Alkire, L., Cheung, L., Corus, C., ... & Smidt, N. (2021). Rethinking service systems and public policy: a transformative refugee service experience framework. *Journal of Public Policy & Marketing*, 40(2), 165-183.

-Carpenter, D., & Moss, D. A. (Eds.). (2013). *Preventing regulatory capture: Special interest influence and how to limit it*. Cambridge University Press.

-Day, J. C. (2017). Effective public participation is fundamental for marine conservation—lessons from a large-scale MPA. *Coastal Management*, 45(6), 470-486.

-Ghazinoory, S., & Aghaei, P. (2021). Differences between policy assessment & policy evaluation; a case study on supportive policies for knowledge-based firms. *Technological Forecasting and Social Change*, 169, 120801.

-Innes, A. (2014). The Political Economy of State Capture in Central E Urope. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 52(1), 88-104.

-Monnet, É., Pagliari, S., & Vallée, S. (2014). Europe between financial repression and regulatory capture (No. 2014/08). Bruegel Working Paper.

-Wellstead, A. M., & Howlett, M. (2021). (Re) Thinking think tanks in the age of policy labs: The rise of knowledge-based policy influence organisations. *Australian Journal of Public Administration*.

Designing a model for promoting participation in defense policies: Findings of a hybrid choice mode

Case study (Army of the Islamic Republic of Iran)

Ahadollah Angazi Ghodes

Abstrac

One of the most important challenges in the field of defense policies, which has caused the objectives set in the plans and macro policies to not be fully realized, is the lack of clear limits of the duties and authorities of the employees, parallel work and redundancies, and the lack of participation of the employees in the defense policies. Currently, there is no native model in this field; Therefore, designing this model is essential. This research was carried out with the aim of designing a model for promoting employee participation in defense policies. The research method was applied in terms of purpose and data was collected in a mixed (qualitative-quantitative) manner with a sequential exploratory approach. In the qualitative section, based on the theme analysis method, the required data were collected and analyzed by conducting 30 semi-structured interviews (including 12 academic experts and 18 commanders) using theoretical sampling and snowball methods; And in the quantitative part, the data was collected in the field, where 384 people were selected from the commanders, managers and experts of the Islamic Republic of Iran Army first by stratified random and then by Cochran's formula. Then, the data was analyzed with the help of SPSS software and Amos structural equations. The findings of the research showed that the model for promoting employee participation in defense policies has 40 basic themes, 16 organizing themes and 6 comprehensive themes, which can be used as a basic and scientific theoretical framework for promoting employee participation in defense policies.

keywords: Model, Participation, Policy, Defense policies, Islamic Republic of Iran Army